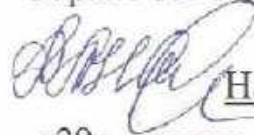

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Наталія ФЕДОСЕНКО

«29» серпня 2024 р.

СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО (ЧАСТИНА 2)

Галузь знань: 08 ПРАВО

Спеціальність: 081 ПРАВО

Освітньо-професійна програма: ПРАВО

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Розробник:

Доцент кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент Наталія ФЕДОСЕНКО

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від 29. 08.2024 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

(підпис)

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

1. Загальна інформація про викладача

Федосенко Наталія Анатоліївна
кандидат юридичних наук, доцент.

Е-mail: n.fedosenko@khai.edu

Напрямок наукових досліджень становлять: проблеми правового регулювання у сфері цивільних відносин, зокрема зобов'язального права, проблеми вдосконалення нормативного регулювання договірних правовідносин, правового статусу суб'єктів зобов'язального права, спірні питання виконання зобов'язань, питання удосконалення цивільного судочинства.

Викладає наступні дисципліни: «Цивільне право (2 частина)», «Цивільне процесуальне право», «Актуальні питання цивільного права та цивільного процесу», «Основи адвокатської та нотаріальної діяльності в Україні», «Загальні положення цивільного права та цивільного процесу».

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна 5,6

Обсяг дисципліни: 8 кредитів ЄКТС/150 годин, у тому числі:

5 семестр аудиторних – 64 год., самостійної роботи здобувачів – 56 год./4 кр.

6 семестр аудиторних – 64 год., самостійної роботи здобувачів – 56 год./4 кр.

Форма здобуття освіти – *денна, заочна*

Дисципліна *обов'язкова*

Види навчальної діяльності – *лекції, семінарські та практичні заняття*

Види контролю – *модульний контроль, Залік, іспит*

Мова викладання – *українська*

Пререквізити – Теорія держави і права, Логіка та юридична аргументація, Цивільне право (частина 1), Основи права Європейського союзу та Ради Європи, Конституційне право України, Інформаційне право, Трудове право.

Кореквізити – Цивільне право (частина 2), Цивільне процесуальне право, Міжнародне право, Екологічне право, Міжнародне повітряне та космічне право.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Навчальна дисципліна «Цивільне право. (частина 1)» присвячена вивченню інститутів зобов'язального права, загальних положень про зобов'язання та про договір, системи договірних та не договірних зобов'язань, обумовлених Книгою 5-ю «Зобов'язальне право» ЦК України.

Завдання: вивчити зміст особливої частини цивільного законодавства України; навчити студентів навичок самостійної роботи на практиці, розуміти

та правильно тлумачити норми цивільного законодавства; навчити студентів вірно застосовувати норми цивільного права при вирішенні конкретних цивільних справ, засвоєння студентами основних правових понять, категорій, цивільно-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне цивільне законодавство, зокрема, досконале знання законодавчих актів та теоретичних досліджень, які стосуються зобов'язальних відносин договірного і позадоговірного характеру, заснованих на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників; засвоєння різних концепцій, поглядів, дискусійних положень з найбільш важливих питань, які є в науці цивільного права, розвиток вміння критично обмірковувати проблемні питання, щоб мати про них свою аргументовану думку, а також розвиток правового мислення, що допоможе правильно орієнтуватися в матеріалі; дати студентам ґрунтовні знання щодо оволодіння необхідними теоретичними положеннями, що вироблені цивілістичною думкою; засвоєння нормативного матеріалу, закріпленого системою актів цивільного законодавства України; ознайомлення з судовою та іншою практикою застосування цивільного законодавства.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності (ФК)

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та юридичні факти, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування та інших юридичних документів.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17. Знання і розуміння особливостей правового регулювання відносин у сфері транспорту, у тому числі в галузі авіації, космонавтики тощо.

СК18. Знання і розуміння соціальної природи інформаційних відносин, а також знання і розуміння особливостей їх правового регулювання.

Програмні результати навчання:

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

Загальне вчення про зобов'язання

Тема 1. Зобов'язальне право, як підгалузь цивільного права.

Поняття, загальна характеристика, функції та система зобов'язального права. Співвідношення та відмінності зобов'язальних правовідносин від правовідносин власності, особистих немайнових та від речових правовідносин. Відносний характер зобов'язальних правовідносин.

Тема 2. Поняття і підстави виникнення зобов'язань.

Ознаки, система та види цивільно-правових зобов'язань. Договірні і недоговірні зобов'язання. Правочини, договори, односторонні правомірні дії. Об'єкти, предмет та зміст зобов'язальних правовідносин. Право вимоги кредитора. Зобов'язок виконання боржника.

Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Заміна осіб у зобов'язанні. Поняття і загальні правила здійснення цесії. Підстави та наслідки відступлення права вимоги і переведення боргу. Суброгація. 3-ті особи та множинність осіб в зобов'язанні. Солідарні, часткові, субсидіарні. Зобов'язання на користь 3-ї особи та - пов'язані з особою боржника або кредитора. Регрес.

Тема 3. Виконання зобов'язання. Поняття, принципи і загальні умови виконання зобов'язання. Сутність принципів належного та реального виконання, співпраці, економічності, стабільності, розумності, добросовісності, справедливості та їх дотримання. Звичаї ділового обороту при виконанні зобов'язання. Виконання альтернативних і факультативних зобов'язань. Строки, місце та способи виконання зобов'язання. Грошові зобов'язання і валюта їх виконання.

Тема 4. Відповідальність за порушення зобов'язання. Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Розірвання договору. Умови відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності.

Тема 5. Забезпечення виконання зобов'язань. Види забезпечення виконання зобов'язання. Неустойка. Порука. Гарантія. Завдаток. Застава. Притримання. Способи забезпечення виконання зобов'язань, які безпосередньо не передбачені ЦК України.

Тема 6. Припинення зобов'язання. Поняття та підстави припинення зобов'язання. Належне виконання, передання відступного, зарахування зустрічних однорідних вимог, домовленість сторін, новація, прощення боргу, поєднання боржника і кредитора в одній особі, смерть фізичної особи, ліквідація юридичної особи.

Тема 7. Загальні положення про договір .

Поняття, загальна характеристика і значення цивільно-правового договору. Ознаки договору як юридичного факту. Принципи та обов'язковість договору. Класифікація цивільно-правових договорів. Свобода договору та її межі. Види договорів. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Змішаний договір.

Тема 8. Зміст договору. Типові умови договору та їх тлумачення. Форма договору. Порядок і стадії його укладення. Оферта. Акцепт. Переддоговірні спори. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах. Підстави, порядок, форма та правові наслідки зміни або розірвання договору.

Модульний контроль.

МОДУЛЬ 2

Окремі види зобов'язань

Договори спрямовані на передачу майна у власність

Тема 9. Види, загальні та відмінні риси договорів про передачу майна у власність. Цивільно-правове регулювання відносин з купівлі-продажу.

Купівля-продаж. Поняття, предмет, форма і види договорів купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору.

Тема 10. Роздрібна купівля-продаж. Поставка. Контрактація. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Міна. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін за вказаними договорами; правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків. Види означених договорів.

Тема 11. Дарування. Поняття, предмет, форма договору дарування та його види. Права й обов'язки сторін за договором. Договір дарування з умовою передання дарунку в майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору на вимогу дарувальника.

Пожертва. Поняття, предмет і форма договору про пожертву. Сторони за договором про пожертву. Права жертвувача.

Тема 12. Рента. Поняття, предмет, форма договору ренти. Права та обов'язки сторін в договорі ренти. Ризик випадкового знищення або пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Тема 13. Довічне утримання (догляд). Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання і припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

Договори спрямовані на передачу майна у користування

Тема 14. Загальні та відмінні риси договорів про оплатну передачу майна у тимчасове володіння та користування. Види таких договорів.

Найм (оренда). Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм.

Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення та різновиди договору найму (оренди).

Тема 15. Договір прокату. Договори найму (оренди): будівлі або іншої капітальної споруди, земельної ділянки, транспортного засобу, державного та комунального майна. Поняття, характеристика, істотні умови, права та обов'язки сторін за цими договорами; правові наслідки невиконання, (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 16. Договір лізингу, його види, предмет, особливості.

Тема 17. Найм (оренда) житла. Поняття договору найму житла та його види. Предмет, форма та строк договору комерційного найму житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Піднайм житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та наслідки розірвання договору.

Тема 18. Позичка. Поняття, предмет, форма договору позички. Сторони договору, їх права та обов'язки. Строк договору. Розірвання договору. Припинення договору позички. Загальні та відмінні риси позички та позики.

Модульний контроль.

МОДУЛЬ 3.

Договори спрямовані на виконання робіт

Тема 19. Загальні та відмінні риси договорів на виконання робіт. Їх види.

Підряд. Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки у разі випадкового знищення предмета договору або неможливості закінчення роботи. Якість і гарантії якості роботи.

Тема 20. Договори побутового та будівельного підряду. Підряд на проведення проєктних і пошукових робіт. Поняття, характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання сторонами своїх обов'язків. Захист прав споживачів.

Тема 21. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Поняття та предмет договорів. Сторони, їх права та обов'язки. Права сторін на результати робіт. Наслідки неможливості досягнення результату. Відповідальність виконавця за порушення договору.

Договори про надання послуг

Тема 22. Послуги. Загальні положення про договори з надання послуг. Поняття, предмет і сфера застосування договору. Строк договору. Сторони, їх права та обов'язки. Види договорів. Особливості договору про безоплатне надання послуг. Відповідальність виконавця за порушення договору. Розірвання договору. Загальні та відмінні риси таких договорів.

Непойменовані договори. Особливості відносин щодо надання медичних, юридичних, туристичних, освітніх, комунальних та інших послуг.

Тема 23. Транспортні зобов'язання. Перевезення. Загальні положення про перевезення. Транспортне законодавство України. Система транспортних договорів.

Договір перевезення вантажу. Порядок укладення та форма договору. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Правовий стан одержувача. Довгостроковий договір.

Чартер (фрахтування) Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту

Тема 24. Договір повітряного перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу внутрішніми річковими шляхами. Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом. Договір залізничного перевезення вантажів.

Договір морського перевезення вантажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Підстави і межі відповідальності перевізника. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях.

Тема 25. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки сторін договору. Відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажирів та порушення строку його доставлення до пункту призначення.

Тема 26. Транспортне експедирування. Поняття, предмет та форма договору. Права та обов'язки сторін. Підстави і межі відповідальності за порушення договору. Відмова від договору транспортного експедирування.

Тема 27. Зберігання. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін за договором зберігання. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Відповідальність зберігача за договором зберігання.

Договір складського зберігання. Складські документи.

Спеціальні види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, в камерах схову організацій транспорту, в гардеробі організацій та в готелях.

Договір зберігання автотransпортного засобу. Зберігання речей пасажирів під час його перевезення. Зберігання речей, що є предметом спору.

Тема 28. Договір охорони. Поняття, умови та правова характеристика.

Тема 29. Доручення. Поняття, умови, правова характеристика, форма договору доручення, права та обов'язки сторін. Припинення договору та його наслідки. Обов'язки спадкоємця повіреного і ліквідатора юридичної особи-повіреного.

Тема 30. Комісія. Поняття та умови договору комісії. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору.

Субкомісія. Відступ від вказівок комітента. Відмова від договору комісії. Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи-комісіонера.

Тема 31. Управління майном. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін. Виконання договору управління майном. Відповідальність управителя. Припинення договору.

Модульний контроль.

Договори у сфері фінансових послуг та банківської діяльності.

Тема 32. Страхування. Поняття і значення страхування. Законодавство України про страхування. Правила страхування. Об'єкти та види страхування. Співстрахування. Перестрахування. Суб'єкти страхових відносин.

Договір страхування. Поняття, предмет, правова характеристика, істотні умови, форма договору. Сторони в договорі страхування, їх права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Момент набрання

чинності договором страхування. Умови і порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійснення страхової виплати. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Його різновиди.

Тема 33. Позика. Кредит. Банківський вклад (депозит). Поняття, характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання сторонами своїх обов'язків. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання. Комерційний кредит. Види банківських вкладів. Договір банківського вкладу на користь 3-ї особи. Виконання і припинення договору банківського вкладу.

Тема 34. Банківський рахунок. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін. Відповідальність банку за неналежне виконання операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунку. Банківська таємниця.

Тема 35. Факторинг. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін за договором факторингу. Правовий стан боржника, право грошової вимоги до якого відступається за договором. Недійсність заборони відступлення права грошової вимоги.

Тема 36. Розрахунки. Розрахункові зобов'язання. Поняття і форми розрахунків. Готівкові розрахунки як форма виконання грошових зобов'язань. Правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків.

Безготівкові розрахунки. Поняття, зміст та основні форми безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Поняття та види акредитивів. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

МОДУЛЬ 4.

Договори у сфері інтелектуальної власності.

Тема 37. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Загальні та відмінні риси таких договорів.

Ліцензійний договір. Поняття, предмет і строк ліцензійного договору. Сторони договору, їх права та обов'язки. Типовий ліцензійний договір. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Оформлення ліцензії. Види ліцензій та права ліцензіата. Виключна ліцензія. Одиначна ліцензія. Невиключна ліцензія. Субліцензія.

Тема 38. Договір про передачу «ноу-хау».

Договір комерційної концесії. Поняття, правова характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін. Види. Договір комерційної субконцесії. Зміна та припинення договору комерційної концесії.

Договори, що виникають із спільної діяльності

Тема 39. Загальні положення про спільну діяльність. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають із спільної діяльності. Підстави виникнення і види цих зобов'язань.

Договір про спільну діяльність. Поняття, правова характеристика, форма та умови договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Поняття, вклади і спільне майно учасників простого товариства, права та обов'язки сторін. Витрати та збитки учасників. Припинення договору простого товариства, відповідальність учасників.

Засновницький договір. Поняття, характеристика, учасники, зміна і припинення договору.

Недоговірні зобов'язання.

Тема 40. Недоговірні зобов'язання, що виникають із односторонніх дій. Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди і їх види.

Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Поняття. Зміна умов і відмова від проведення конкурсу.

Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Поняття, предмет, права та обов'язки сторін.

Тема 41. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття і призначення зобов'язань, що виникають при вчиненні дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Умови відшкодування витрат, понесених особою при веденні чужих справ без доручення.

Тема 42. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, а також у зв'язку з рятуванням майна іншої особи: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права, та обов'язки сторін. Умови відшкодування шкоди, завданої рятівнику.

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну, юридичної особи. Зобов'язання, що виникають в разі створення загрози життю, здоров'ю, майну осіб. Поняття, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози: життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 43. Зобов'язання, що виникають із завдання шкоди. Відшкодування шкоди. Відшкодування моральної шкоди. Поняття, обсяг, порядок відшкодування такої шкоди. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої найманим працівником установи, підприємства, організації під час виконання ним своїх трудових обов'язків.

Тема 44. Поняття та система деліктних зобов'язань.

Деліктні зобов'язання. Поняття і система деліктних зобов'язань. Суб'єкти і зміст деліктних зобов'язань. Класифікація деліктних зобов'язань. Необхідні, факультативні та інші правові умови виникнення деліктних зобов'язань.

Загальні положення про порядок та об'єм відшкодування завданої шкоди. Врахування вини потерпілого та майнового стану заподіювана шкоди в деліктних зобов'язаннях.

Тема 45. Відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування або їх посадовими особами.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.

Відшкодування шкоди, завданої злочином.

Відшкодування шкоди, завданої неповнолітніми особами.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом ядерної небезпеки.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Тема 46. Кондиційні зобов'язання.

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки. Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Модульний контроль.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

6. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, практична робота

7. Методи контролю

Модульний контроль, залік, іспит

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних	0...4	4	0...16

(практичних) робіт			
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	11	0...11
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...26	1	0...26
Усього за семестр			0...100

Білет для іспиту складається з 2 теоретичних питань, тестових завдань і 1 практичного завдання (30 б+30 б+10 б+30 б)=100 балів...

Під час складання семестрового *іспиту* здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);

- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);

- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час

складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з тестового завдання (10 балів), двох теоретичних питань (60 балів) і одного практичного (30 балів)

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти України:

1. [Конституція України](#): Закон України від 28.06.1996р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. – Ст. 141. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/ laws/show/254к/96-вр#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text)
2. [Цивільний кодекс України](#). Прийнятий 16 січня 2004р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №40-44. - С. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. [Житловий кодекс](#) Української РСР: Закон України від 30.06.1983р. *Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів* № 17032/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
4. [Земельний кодекс України](#): Закон України від 25.10.2001р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №3-4. Ст. 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. [Сімейний кодекс України](#): Закон України від 10.01.2002р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №21-22. - Ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
6. Цивільне право України: навч. посіб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б.П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. – Харків : Право, 2021. – 396 с.
7. Цивільне право України. Загальна частина: підручник. /за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданика. 3-тє вид. К.: Юрінком Інтер, 2017. 976 с.
8. Загальні положення право власності. Види права власності. Цивільне право України: підручник під ред. Харитонова Є.О., Харитонова О.І., Старцев О. І.. Вид. 3, перероб. і доп. К.: Істина, 2017.808 с.
9. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х. 2018. Т.1. 656 с.
10. Цивільне право України: у 2-х ч.: ч. 1: навч. посіб. за заг. ред. В. А. Кройтора, Кухарева О. Є., Ткалича М. О. Запоріжжя. 2016. – 284 с.

11. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: у 2 т. /за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В.В. Луця. 5-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2019. Т.1. 752 с.
12. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: у 2 т. /за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В.В. Луця. 5-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2019. Т.2. 1048 с.
13. Цивільне право України. Частина друга : посіб. для підгот. до іспитів /В.І. Борисова, К.Ю. Іванова, Б.П. Карнаух, Ю.С. Ходико ; за заг. ред. В.І. Борисової. Харків : Право, 2019. С. 18–27.
14. Цивільне право України. Частина друга : посіб. для підгот. До іспитів / В.І. Борисова, К.Ю. Іванова, Б.П. Карнаух, Ю.С. Ходико ; за заг. ред. В. І. Борисової. Харків : Право, 2019. С. 27–29.
15. Уразова А. А. Расторжение договора и односторонний отказ от договора : [§ 5 гл. 3]. Харьковская цивилистическая школа: о договоре : монографія / Л. Н. Баранова [и др.] ; под общ. ред. И. В. Спасибо- Фатеева. Харків: Право, 2017. С. 180–202.
16. Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань : монографія. Харків : Право, 2017. 472 с.
17. Гриняк А. Б., Пленюк М. Д. Компенсація моральної шкоди за порушення приватноправових зобов'язань. Вісник Національної академії правових наук України : наук. юрид. журнал / Нац. акад. прав. наук України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. Т. 26. № 4. С. 58–61.
18. Заїка Ю. О. Проблеми співвідношення договірної і деліктної відповідальності у судовій практиці. Юридична наука : наук. юрид. журн. 2015. № 9. С. 35–43.
19. Карнаух Б. П. Вина як умова цивільно-правової відповідальності : монографія. Харків : Право, 2014. 224 с.
20. Кацюба К. В., Конюхова М. Форс-мажор як підстава звільнення від цивільно-правової відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*: наук.-практ. госп.-прав. журн. 2020. № 1. С. 4–10.
21. Спасибо-Фатеева І. В. Гражданское законодательство. Статьи. Комментарии. Практика / под ред. А. Г. Диденко. Алматы : Раритет, 2017. Вып. 50. С. 301–320.
22. Янишен В. П. Правові засади захисту прав споживачів фінансових послуг. Теорія і практика правознавства : [Електрон. наук. фахове вид.]. 2019. Вип. 2 (16). URL : <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/186027>.
23. Харьковская цивилистическая школа: о договоре : монографія / И. В. Спасибо-Фатеева, О. П. Печеный, В. И. Крат и др. ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харків : Право, 2017. 576 с.
24. Борисова В. І. Договір купівлі-продажу. Договір як універсальна правова конструкція: монографія /А. П. Гетьман, В. І. Борисова, О. П. Євсєєв та ін.; за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2012. Розд. 2, гл. 1. С. 26–56.